

Remissyttrande

Datum 2022-11-08

Diarienummer RUN 2022-00279

Ert diarienummer M2022/01830

RS - Miljö

Lokal och regional klimatomställning – Underlag inför klimatpolitisk handlingsplan 2023

Västra Götaland har ett av de mest ambitiösa regionala klimatmålen i Sverige och till 2030 ska vi vara en fossiloberoende region. I regionen ser vi en stark klimatdriven strukturomvandling, en samlad vilja och ett engagemang att bidra till klimatomställningen. Västra Götalandsregionen välkomnar den välskrivna och relevanta rapporten för Lokal och regional klimatomställning.

Rapportens omfattning är imponerande, liksom de konkreta förslag och rekommendationer som föreslås. Vi ser att utredningen har höga ambitioner för att öka takten i den lokala och regionala klimatomställningen vilket vi välkomnar. Vi ser positivt på förslagen om att öka riktade resurser till arbetet vilket ger goda förutsättningar för fortsatt utveckling och genomförandekraft. Vidare vill vi understryka vikten av lokal och regional anpassning i klimatarbetet, och ser positivt på den höga frihetsgrad som många förslag ger utrymme för i lokala och regionala tillämpningar.

Sammanfattning

Tips för en bra sammanfattning:

- Västra Götalandsregionen ser positivt på förslagen om färdplan och nationell samordnare.
- Gällande förslagen om kompetenslyft för klimatet vill vi understryka vikten av att fånga upp olika perspektiv för att säkerställa relevansen i ett sådant arbete.
- Vi ser positivt på förslagen som syftar till att utveckla och tillgängliggöra stöd och statistik från myndigheter till regioners klimatomställning.
- Gällande förslag om en standardiserad redovisning av klimatåtgärder bör förslaget tydligare docka an och bygga vidare på redan pågående arbete.
- Vi ser mycket positivt på förslagen som syftar till att stärka och utveckla samordning på regional nivå, samt understryka vikten av möjligheten till regional anpassning som den höga frihetsgraden tillåter.
- Västra Götalandsregionen instämmer i bedömningen om att offentlig upphandling är ett viktigt verktyg och har stor potential i att bidra till att nå såväl de regionala som de nationella klimatmålen.
- Vi välkomnar de förslag och åtgärder som syftar till att förenkla statlig finansiering för de så kallade steg 1 och 2 åtgärderna.

Fem paket för stärkt genomförandekraft

Utifrån de hinder och möjligheter som identifierats under utredningen lämnas förslag inom fem olika områden eller paket, där delarna stärker Varandra, och syftar till stärkt genomförandekraft. Nedan lämnas mer specifika kommentarer på respektive paket.

Ledarskap för klimatomställning

Västra Götalandsregionen ser positivt på förslag om färdplan och nationell samordnare. Ett samlat arbete med att utveckla och leda ett färdplansliknande arbete upplever vi saknas och delar bedömningen om att det stärker vårt arbete som region. Vi ser positivt på förslagen om kompetenslyft, och vill samtidigt understryka vikten av att ett sådant arbete sker utifrån olika perspektiv och regionala utmaningar för att bli relevant.

Myndighetslyft för kommuners och regioners klimatomställning

Inom paketet om myndighetslyft för kommuners och regioners klimatomställning delar vi rapportens analys och identifierade hinder, och anser att de föreslagna åtgärderna väl adresserar de utmaningar vi möter idag. En myndighetsgemensam verksamhetsfunktion för myndigheter som har relevans för vårt regionala klimatarbete ser vi underlätta kontakten och dialogen med berörda parter. Vi instämmer i beskrivningen av behovet att förstärkt uppdrag till olika statistikmyndigheter för att utveckla statistiska metoder för att påskynda framtagande av data nedbrutet på lokal och regional nivå. Inte minst inom konsumtionsstatistik är det efterlängtat att påbörja arbetet med statistik och data kopplat till ett nationellt konsumtionsmål, vilket vi framfört i tidigare remissyttranden. En ytterligare viktig aspekt som förslaget bör adressera är behovet av standardiserade metoder och statistikuppföljning, så olika utsläppssektorer kan definieras olika och data blir således svår att jämföra beroende på avsändare.

Kommunalt klimatlyft

Gällande förslag om en standardiserad redovisning av klimatåtgärder ställer sig Västra Götalandsregionen i grunden positiv till förslaget. Det bör dock förtydligas att SKR redan i samverkan med Sveriges regioner och samverkan Regionernas Miljöchefer har gemensamt tagit fram ett standardiserat beräkningssätt och beräkningsverktyg, och förslagen i rapporten bör tydligare docka an till och utveckla redan pågående arbete. Förslagsvis skulle stödet kunna gå till SKR för att vidareutveckla och på bästa sätt ta vara på det arbete som redan är gjorts samt möjliggöra utveckling i rätt forum för regionerna.

Regionalt klimatlyft

Inom ramen för det regionala klimatlyftet föreslås ökad finansiering och förtydligande kring Länsstyrelsernas roll att leda och samordna energi- och klimatomställningen. Att Länsstyrelsen i Västra Götaland tydligt tagit ledarskap i klimatarbetet och är en aktiv samordnande part tillsammans med Västra

Götalandsregionen har vi sett som en stor styrka för vårt regionala klimatarbete. Vi instämmer i den problembild och de hinder som lyfts fram i rapporten, och konstaterar att vi i vår region kommit långt genom den uppbyggda samverkan vi har idag. Vi välkomnar förslaget om att utöka resurser för detta arbete. Vi vill samtidigt understryka den del av förslaget som beskriver hur medlen kan användas för att växla upp och vidareutveckla redan befintliga regionala nätverk. Vi vill också understryka vikten av den höga graden av frihet i hur medlen kan användas och till vad inom ramen för det förtydligade uppdraget. Med dessa förutsättningar att forma samarbeten mellan region och länsstyrelse ser vi att våra förutsättningar att fortsätta den goda samverkan med Länsstyrelsen i Västra Götaland kan utvecklas i positiv bemärkelse och stärka vårt arbete med att nå våra regionala klimatmål.

Gällande förslaget om en regional upphandlingssamordnare så instämmer vi i att det offentliga har en stor roll i omställningen genom att använda offentlig upphandling som verktyg för att styra marknaden mot klimatsmarta produkter och tjänster. Detta är ett komplext område som kräver stora kompetenshöjande åtgärder. Den resurs- och kompetensbrist som kommunintervjuerna vittnar om lider till viss del även vi som region av. En upphandlingssamordnare vore en funktion som även skulle kunna finnas tillgänglig för regioner.

I övrigt delar vi rapportens analys om vikten av att fortsatt styra mot minskade transportutsläpp på ett konstandseffektivt sätt. Därför välkomnar vi de förslag och åtgärder som syftar till att förenkla statlig finansiering för de så kallade steg 1 och 2 åtgärderna enligt fyrstegsprincipen.

Kompletterande förslag med särskild relevans för lokal och regional nivå

Västra Götalandsregionen instämmer i bedömningen om att offentlig upphandling är ett viktigt verktyg och har stor potential i att bidra till att nå såväl de regionala som de nationella klimatmålen. Detta gäller både de direkta territoriella utsläppen, och de indirekta konsumtionsbaserade utsläppen som ofta inte genererar utsläpp inom territoriet. Vi instämmer i bilden som kommunintervjuerna ger om att upphandling är generellt ett komplext område, speciellt för kommuner och regioner som inte har så stora miljöresurser, men även för större organisationer som VGR men med en enorm potential. Detta är därmed ett viktigt område som behöver förtydligades ytterligare. Upphandlingsfrågorna tjänar på samverkan och stöd, då det ofta är liknande produkter och tjänster som upphandlas i de olika kommunerna och regionerna. Som vi lyfte under området Regionalt klimatlyft vore en inriktning på förslaget om upphandlingssamordnare, en annan skulle kunna vara att utreda ett nationellt kansli för hållbar upphandling som stöttar regionerna som ett forum och resurs för att stärka arbetet med upphandling som verktyg ytterligare.

I övrigt ser vi positivt på förslaget om framtagande av vägledning i inom upphandling för minskad klimatpåverkan som komplement. Viktigt att det tillkommer rätt förutsättningar för att kunna efterleva tuffare ställda krav, men också att granska och följa upp efterlevnaden av det vinnande anbudet vid genomförandet av upphandlingen för att säkerställa att klimatnyttan uppstår och gynna en sund konkurrens mellan de som lämnar anbud. Vidare instämmer vi i

bedömningen över de ekonomiska konsekvenserna av dessa förslag att upphandlingar med tuffa klimatkrav är nödvändiga för klimatet, men vill understryka att det föreligger en osäkerhet och oro över att det kan bli dyrare på kort sikt med dessa krav.

Gällande förslag om kolinbindning via återvätning lämnar vi synpunkter i Tillväxtverkets rapport om Näringslivets klimatomställning om att vi delar uppfattningen att det behövs mer kunskap om ökad kolinlagring. Vi ser positivt på att dessa frågor lyfts och belyses utifrån flera utgångspunkter.

Regionutvecklingsnämnden
Västra Götalandsregionen

Kristina Jonäng
Ordförande
Regionutvecklingsnämnden

Helena Lundberg Nilsson
Regionutvecklingsdirektör